

Лілія ПАЦАЛЮК

*асистент кафедри образотворчого мистецтва,
дизайну та методики їх навчання, аспірант
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна
liliapatsaluyk@gmail.com*

Lilia PATSALIUK

*assistant of the department of fine arts,
design and methods of their training, postgraduate
Ternopil National Pedagogical School
Volodymyr Hnatyuk University
Ternopil, Ukraine
liliapatsaluyk@gmail.com*

АРТ-ПРОЄКТУВАННЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФОТОМИТЦІВ

ART DESIGN AS THE BASIS OF THE PROFESSIONAL SKILLS OF FUTURE PHOTO ARTISTS

Входження України у світовий освітній простір стимулює розбудову національної системи освіти. За крайній період часу продукуються нові освітні програми як відповідь на виклики та запити суспільства. Ще донедавна класифікатор професій не передбачав фаху фотохудожник, хоча у цій сфері працювала значна кількість митців. На сьогодні ж, особливу нішу в освітній діяльності закладів вищої освіти займає підготовка фахівців зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» як носіїв національної культури, фахівців, здатних продукувати якісний контент, впливати на суспільну думку, презентувати Україну за її межами, серед яких і фотохудожники.

Мета статті – розкрити роль фахової підготовки, а саме освітнього компоненту «Арт-проекування» у формуванні професійної майстерності майбутніх фотомитців.

Ключове завдання вищої освіти – підготовка конкурентоспроможного фахівця, здатного реалізувати себе на ринку праці. Підготовка фахівців у аудіовізуальній сфері, інших видовищних видах мистецтва потребує формування професійної майстерності, адже фотохудожник, фотограф на поліграфічному виробництві, фотограф прецизійної фотолітографії стає настільки затребуваним, наскільки його роботи є високохудожніми, впізнаваними, оригінальними. Відповідні характеристики прописані і у професійному стандарті 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво». Серед фахових компетентностей представлено: високий рівень виконавської майстерності, здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності, здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компонувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору [4].

Вимоги до професійної майстерності виставляють і роботодавці у частині якості, навички та знання виділяють наступне:

1. «Якості «відповідальність; естетичний смак; творче мислення; уважність; здатність бачити композицію; навички командної роботи; пунктуальність; акуратність; скрупульозність; вміння працювати у режимі багатозадачності; терплячість; клієнтоорієнтованість; стресостійкість; комунікабельність; бажання вчитися новому».
2. Фотохудожник – це професія, яка має на увазі знання: популярних тенденцій у мистецтві фотографії, ключових фотографічних напрямків та естетичних принципів, методів аналогового фотодруку, кольороподілу та композиції. Фотохудожник має вміння: створювати фотографічні роботи з огляду на інтереси цільової аудиторії, використовувати фототехніку, фотооптику, світлове обладнання, контрольовано-вимірну апаратуру, працювати з графічними редакторами» [3].

Крім того, комплекс навичок може змінюватися залежно від сфери спеціалізації фотографа. Робота фотографа «в моді» буде відрізнятися від роботи фотографа в корпорації. Деякі обов'язки та навички фотографа взаємозамінні.

Вважаємо за необхідне внести доповнення щодо характеристик комунікативних навичок. Навички спілкування вкрай важливі для комунікації з клієнтами, ефективної взаємодії з іншими професіоналами, маркетингу і просування власного таланту чи бізнесу. Спілкування є обов'язковим і при створенні та розбудові відносин з потенційними клієнтами.

Розвитку комунікативних навичок сприяють уміння ставити правильні запитання, вислуховувати та розуміти бажання або потреби клієнта.

До професійних якостей відносять терплячість, клієнтоорієнтованість, стресостійкість. Дійсно, фотографам іноді доводиться працювати багато годин протягом кількох днів, ночей або вихідних, у змінному кліматі чи погодних умовах, у складних ситуаціях або з чіткими дедлайнами. Важливо, щоб особа залишалася спокійною і щоб результат та якість залишалися відносно стабільною. Фотомитець повинен бути тією людиною, яка готова до зустрічі з несподіванками, неочікуваними обставинами. Тому важливо у будь якій ситуації залишатись позитивним щодо бачення та результату, бути витривалим у змінах або невдачах, навчитись добре працювати під тиском чи у стислі терміни, виявляти терпіння у своїй роботі та з тими, з ким працюєте.

Зважаючи на подані характеристики прогнозують і засоби які забезпечують формування професійності. Одним із таких засобів є ОК «Арт-проекування». Опанування означеної дисципліни передбачає комунікативну взаємодію студентів, процес розробки та реалізації, розвиток комунікативних здібностей усіх учасників проекту. Основна форма комунікації – це діалог. Саме ця форма дає можливість здійснювати двосторонній процес освіти, збагачення, обмін комунікативним досвідом.

Арт-проекування як процес, кардинально змінює функціональні обов'язки студента та педагога: студент який навчається, бере активну участь у виборі, організації, конструюванні та плануванні конкретного завдання, в той час, як педагог виступає у ролі наставника, посередника, консультанта. Беручи участь у таких видах діяльності, студенти отримують реальну можливість розвивати

та вдосконалювати свої навички, комунікативні, художні, технічні, серед яких вміння налаштувати камеру, обробляти фотографії, використовуючи відповідні програми.

Художні та технічні навички відомі як «жорсткі» навички, тоді як навички спілкування відомі як «м'які» навички. М'які навички включають не лише здатність ефективно спілкуватися, але й інші риси особистості, які роблять фотографа успішним в бізнесі. Ці риси можуть включати позитив, наполегливість, терпіння та розуміння. «М'які» навички не менш важливі, ніж «жорсткі», тому на заняттях у процесі навчальної та творчої діяльності формуємо «м'які» та «жорсткі» навички. Наприклад, заняття у місті передбачає завдання «домовитись із потенційною моделлю про фотосесію», художні навички виробляються у щоденному фотографуванні з подальшим аналізом керівником курсу та студентами якості цих фото щодо композиції та експозиції, наскільки добре визначено візуально привабливі пози, ракурси, кольори та нерухомі зображення, адже те, що можна зафіксувати на фотокамеру, має точно відобразити характери об'єктів, значення пам'яток, красу природи та викликати будь-які емоції, які глядач зможе відчутти сприймаючи фотографії.

Аналогічно отримують поради щодо технічної обробки фото (коефіцієнти освітлення або діафрагми, максимальний динамічний діапазон і оптимальну витримку).

Постпродакшн-редагування також є важливим аспектом демонстрації себе як досвідченого фотографа. Налаштування колірного балансу, усунення недоліків та виконання інших завдань часто потрібні, щоб отримати фотографії найвищої якості. Для виконання цих кроків зазвичай використовують програмне забезпечення для візуального редагування.

Висновок: щоб досягти професійного успіху як фотомитець, особистості потрібно набувати професійної майстерності. Висококваліфіковані фотографи впродовж творчої кар'єри вчать підтримувати міцний баланс між художньою та технічною сторонами роботи за камерою, уміють комунікувати, працювати у складних умовах, дотримуватись дедлайнів, тощо. Навчаючи студентів арт-просектування, вирішуємо завдання формування компетентностей, які є виразником професійної майстерності, орієнтиром у формуванні фахівця.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Photographer Skills: Definitions and Examples. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/resumes-cover-letters/photographer-skills>.
2. 13 Skills for Fine Artist (Plus Steps for Improveten). URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/fine-artist-skills>
3. Фотохудожник. URL: <https://profitworks.com.ua/professii/iskusstvo/fotokhudozhnyk>.
4. Стандарт вищої освіти України 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» (бакалавр). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/021-Audioviz.myst-vyrobn-bakalavr.28.07.pdf>

